

LANDSMÖTESNYTT
SSRs landsmöte Umeå
Sámiid riikkačoahkkin Ubmeje
16-17 Augusti 2014

Aina Jonsson håller tacktal. Foto: SSR

SÁMIID RIIKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Förbundsordförande Jörgen Jonssons inledningstal:

Ärade Ombud , Sameföreningar , Samebyar och Gäster.

Jag hälsar er alla välkomna till SSRs landsmöte i Umeå, och till Rans samebys vinterbetsland. Styrelsen har valt att förlägga årets landsmöte under augusti månad på grund av att flera samiska arrangemang anordnades under juni månad och styrelsens ambition är att samiska arrangemang ej ska kollidera med varandra. Nästa år avser SSR att återgå till att hålla mötet under juni månad.

Umeå är kulturhuvudstadsår under 2014, vilket är en av anledningarna till att SSR förlagt sitt landsmöte till Umeå. Att lyfta och synliggöra vår kultur är viktigt, framförallt att visa att det är en levande kultur som innehåller många delar och där renskötseln är en bärande del av det samiska samhället. Ofta när den samiska kulturen och frågor som är kopplade till densamma skall belysas sker det i jämförelse med den västerländska kulturen och majoritetssamhället. Därför är det viktigt att vi själva lyfter upp de frågor som är viktiga för oss och att det är vi samer som själva sätter agendan för vår framtid och hur vi vill bli synliggjorda.

SSR är en organisation som i över 60 år har varit verksam i sin nuvarande form. Organisationens grundare la fast den inriktning som sedan starten varit organisationens ledstjärna, att tillvarata, bevaka och arbeta för en sund utveckling av de svenska samernas intressen med särskilt fokus på renskötseln. SSR är och har varit en viktig aktör för de samiska frågorna och ska naturligtvis även i framtiden vara en naturlig part när samiska frågor diskuteras på alla plan, nationellt, regionalt och lokalt.

Under sommaren har ett förslag om en ny fördelningsmodell presenterats från Sametingets kulturnämnd, som om det genomförs innebär att SSR förlorar två tredjedelar av det årliga anslaget. Blir detta verklighet innebär det inte bara en förlust för SSR utan för hela det samiska samhället. Att ha starka samiska organisationer behövs, kanske än mer idag än någonsin. Idag står vi inför stora utmaningar, framförallt inom renskötseln.

Landets samebyar är idag hårt ansträngda av bland annat konkurrerande markanvändning, rovdjur och låg lönsamhet. Trots detta finns det en stark vilja och tro på att det även i framtiden ska finnas en stark och livskraftig rennäring. Vi samer har ett arv att förvalta, och det är allas vårt ansvar att arbeta för att nästa generation ska få möjlighet att fortsätta bedriva renskötsel. Vi behöver därför arbeta för att skapa möjligheter för en sund utveckling av det samiska samhället där renskötseln tillåts vara levande och ta plats, och för att göra detta behöver vi starka organisationer. SSR är idag den enda organisation som företräder samtliga samebyar i Sverige samt ett flertal sameföreningar. SSR är särklass en av de största samiska organisationerna och som också bedriver en omfattande verksamhet. Renskötseln är i stort behov av att

Torkel Stinnerbom, PG Idivuoma och Jörgen Jonsson. Foto: SSR.

det finns en organisation som driver gemensamma frågor och som samlar idéer och visioner för framtid och utveckling. Våra medlemmar har tydligt uttryckt att SSR ska ha den rollen i det samiska samhället.

SSR företräder inte bara landets alla samebyar även flertalet sameföreningar. Landets sameföreningar gör stora insatser för det samiska samhället och är oerhört viktiga. Föreningarna sprider kunskap och information där de verkar och deras arbete glöms ofta bort. I ett mångfacetterat samhälle har vi alla viktiga funktioner. Jag känner stor tillfredsställelse med att vi har både sameföreningar och samebyar som medlemmar och min förhoppning är att man även i framtiden skall känna att SSR är en organisation för oss.

Under året som gått har SSR tvingats vidta ekonomiska sparåtgärder, något som naturligtvis präglat verksamheten. Trots detta har Styrelsen, kansliet och alla våra olika grupper såsom rovdjursgruppen och skogsgruppen genomfört ett fantastiskt arbete. Det finns en stor vilja, lojalitet och engagemang som är enormt och jag känner mig stolt över deras arbete. Men för framtiden krävs det resurser för att vi ska kunna skapa en organisation som är stark och hållbar och som kan ge medlemmarna det stöd som behövs. Styrelsen har och kommer att prioritera frågan om en hållbar finansiering av SSR.

SSR har under året deltagit på och anordnat flera seminarier, konferenser och möten angående markanvändningen i Sápmi. Frågor om en långsiktig, hållbar utveckling och förvaltning av land och vatten är frågor som ofta diskuteras, men alltför sällan utifrån vårt perspektiv.

Våra samiska marker är hårt utsatt för konkurrerande markanvändningsområden som undergräver våra möjligheter till att producera renkött av god högklassig kvalitet.

Varierande exploaterande på våra marker, inte minst dagsaktuell gruvpolitik och etableringar tillåts etableras på grund av bl.a brist på medbestämmande över våra traditionella områden.

Hoten mot lokal producerad mat som näringsgren måste tas på allvar. Ett ökat samiskt inflytande över den nationella resurspolitiken är därför ett måste.

Den samiska natursynen kan vägleda i att skapa förståelse

för värdet av småskalig, hälsosam producerad mat. Naturens villkor är livsavgörande då renen fortfarande livnär sig på naturbete.

På samma sätt som de nordiska länderna strävar efter en hög grad av självförsörjning genom olika marknadsregleringar är det viktigt att vi samer också får mer egen kontroll över den egna matproduktionen genom lagstiftning, skydd och lämpliga stimulerande åtgärder. För det behövs förståelse från nationalstaterna för samernas önskan att skydda den. Matsuveränitet som begrepp handlar om ökad medvetenhet om att maten är en fråga om rättvisa, hållbar samhällsutveckling och allas lika värde.

Utmaningen är nu att skapaförutsättningar för att kunna utveckla hållbara samiska näringar.

Den gångna hösten och vintern har utifrån renskötselns perspektiv varit besvärlig med låsta beten där många samebyar tvingats till utfodring. Jag tror att den gångna vintern inte är en engångsföreteelse utan att vi i framtiden kommer att få fler vintrar som denna. Troligtvis ser vi nu början av de klimatförändringar som flera forskare varnat för. I naturvårdsverkets rapport gällande miljömålet, storslagen fjällmiljö, pratas det om vikten av betespräglad landskap och framför allt renens betydelse för att uppnå målet. Därför är det min förhoppning att vi nu får ett större inflytande och delaktighet i den framtida samhällsplaneringen och i förvaltningen av våra marker.

Vi står inför en stor utmaning som kommer att kräva resurser och engagemang för att synliggöra rennäringens behov av land och vatten. Ett problem som i sig inte är nytt men metoderna för att lyfta våra krav har förändrats avsevärt och detta arbete får inte stanna av.

Arbetet med att skapa långsiktig hållbar rennäring måste prioriteras och vi måste arbeta för att det finns möjligheter för en kärna i varje sameby att försörja sig på renskötsel fullt ut.

Under året som gått har SSR arbetat intensivt med rovdjursfrågan, bland annat har vi träffat EU:s miljödirektorat. Efter många års hårt arbete antog riksdagen i december en toleransnivå för rennäringen. Det är ett stort steg, men nu återstår ytterligare arbete och att regeringen genom de statliga myndigheterna nu säkerställer att nivån uppnås och att riksdagens beslut genomförs.

Jag vill här passa på att särskilt tacka SSR:s rovdjursgrupp för det arbete som ni lagt ner och för er värdefulla kunskap som ni bidragit med och som haft stor betydelse för arbetet med toleransnivån.

Temat för årets landsmöte är ett livskraftigt samiskt samhälle där inspiration, utveckling och framtidstro ska vara ledord. Under landsmötesdagarna kommer vi att få ta del av bland annat Vapstens samebys arbete med att driva frågan om konkurrerande markanvändning på deras betesmarker till FN. Ett arbete som har och kommer få stor betydelse för framtida samhällsplanering inom Sápmi.

Vi kommer också att få lyssna till en ung renskötare och hans framtidsvisioner, men kanske än viktigare att påminna oss om varför vi gör dessa val trots utmaningar och svårigheter. Något

som vi allt för ofta glömmar bort.

SSR har i år lagt ett större fokus på ungdomar än tidigare, det är en medveten satsning från vår sida. Vi har bland annat beviljats medel för ett ungdomsprojekt där 20 ungdomar under två års tid kommer att få ta del av utbildningar, mötesplatser och lärande för att på sikt få en verktygslåda som skall hjälpa dem att möta de utmaningar som dagens samebyar står inför. Deras första träff pågår under landsmötesdagarna och vi har förmänen att få ha dem som deltagare under lördagens program och middag.

Avslutningsvis vill jag återigen hälsa er alla varmt välkomna till årets landsmöte som jag hoppas att ni kommer finna givande. Och jag hoppas att ni tar tillfället i akt att delta i diskussioner både under dagen och kvällen.

Med dessa ord förklarar jag årets landsmöte för öppnat.

Hälsningsanförande

Per-Mikael Jonsson & Sara-Helén Persson
Karl-Einar Enarsson
Håkan Jonsson
Eva Andersson

Rans sameby
Såhkie Umeå sameförening
Sametinget
Umeå kommun

§ 5 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

Mötespresidium

Ordförande: Jörgen Jonsson

Vice ordföranden: Åsa Baer
Patrik Lundgren
Alf-Anders Emanuelsson
Mariana Wik

Sekreterare: Gudrun Kuhmunen

Vice sekreterare: Sara Helén Persson
Jonas Vannar

Justerande ombud: Oleg Omma
Klemet Klemensson, § 1-17
Marita Stinnerbom, § 18-32

Medlemsärende

Tärendö sameby har ansökt om medlemskap i SSR, ansökan avslogs på grund av att det i ansökan inte framgick om huvudparten av renarna ägdes av renskötselberättigade.

Orrestaare saemien sibrie har ansökt om utträde och beviljades det.

Åarjelraedtien siebrie, Piteå sameförening och Karesuando sameförening har inte betalat medlemsavgift 2012 och 2013 trots påminnelse pga att de upphört eller annan anledning och därför uteslöts dessa ur SSR.

Medlemsavgift

Vid extra landsmötet i Stockholm i augusti 2013 bordlades styrelsens förslag att höja serviceavgiften till 5 kr/ren.

Styrelsen drar tillbaka förslaget om höjning till 5 kr/ren och föreslår oförändrade medlems- och serviceavgifter

Landsmötet beslutar

att fastställa medlemsavgiften för samebyarna till 10 000 kr
att fastställa medlemsavgiften för sameföreningarna till 1000 kr
att fastställa serviceavgiften till 2, 50 per ren enligt av samebyarna redovisat renantal.

Projektledare Anna-Marja Kaddik med Aktavuohtas ungdomar. Foto: SSR.

Aktavuohta

SSRs ungdomsprojekt Aktavuohta hade samling i Umeå under landsmötet. Projektet syftar till att, genom riktade kompetenshöjande insatser mot samiska ungdomar i samebyarna öka deras möjligheter till inflytande och delaktighet. Stärka de ungas tilltro till sin egen förmåga, och på så sätt förebygga den psykiska ohälsa som finns, samt utveckla metoder för konflikthantering.

Anders Baer höll ett föredrag om varför han har valt att arbeta med renskötsel. Renskötelsen är inte bara ett levebröd utan en livsstil, var hans budskap.

Efter Anders föredrag hölls en paneldebatt i ämnet. I paneldebatten deltog Anders Baer, Katarina Daerga, Jörgen Jonsson och Karin Baer.

Val under landsmötet

Jiingevaerie avstår från att rösta.

Landsmötet beslutar

Del av styrelsen för 2014-2016

Ledamot (mandattid 2 år)

Ordinarie	Suppleant
Norrbottnen södra Olof Tomas Utsi	Samuel Walkeapää

Skogssamebyarna Lennart Stenberg	Lars-Thomas Persson
-------------------------------------	---------------------

Jämtland Lena Kroik	Rickard Åström
------------------------	----------------

Jiingevaerie avstår från att rösta.

Revisorer mandattid 1 år

Ledamot	Suppleanter
pwc Viola Engström	Peter Larsson

Valberedning 2014 – 2017

Ordinarie	Suppleant
Norrbottnen norra Maria Pittja	Lars-Göran Marainen

Skogssamebyarna Karl-Gustav Johansson	Anna-Karin Svensson
--	---------------------

Sameföreningarna Inge Frisk	Eva Conradzon
--------------------------------	---------------

Jämtland fyllnadsval på 1 år	Mattias Kristoffersson
------------------------------	------------------------

Shop in Sápmi

Svenska Samernas Riksförbund/SSR äger Shop in Sápmi, portalsidan som visar vägen till samiska företagare.

shopinsapmi.se

Anne Laila Blind, Anna Inga, Elina Niia Enoksson, Helena Partapuoli och Jonas Vannar (i Visby under Almedalsveckan). Foto: Roger Turesson/DN.

Kampen mot gruvorna

Matti Berg, Girjas och Jonas Vannar, Sirges berättade om sitt arbete mot gruvorna och inspirerade landsmötesdeltagarna. De berättade även om sin resa till politikerveckan i Almedalen.

Författare och journalist Arne Müller berättade om den svenska gruvboomens baksidor. Boken som han har skrivit heter Smutsiga miljarder: den svenska gruvboomens baksida.

Resolution avseende årligt fast anslag till SSR

Samebyarna företräds idag på nationell, regional och lokal nivå av olika intresseorganisationer och myndigheter. SSR är den organisation som företräder samtliga samebyar samt flertalet sameföreningar i Sverige idag. SSR:s primära uppgift är att bevaka samebyarnas och rennäringens intressen. Genom sitt medlemskap visar samebyn att den vill att SSR företräder dem på den nationella arenan. Också i internationella sammanhang har SSR en viktig funktion som företrädare för rennäringen.

Landsmötet har tidigare riktat krav till regeringen att det behöver säkerställas att SSR garanteras ett årligt anslag

Riksdag och regering kan genom riktade anslag garantera att årliga medel avsätts för specifika ändamål. Därav kräver landsmötet att SSR tilldelas riktade medel årligen.

Landsmötet kräver att

Riksdag och regering säkerställer att SSR tilldelas ett riktat årligt anslag som säkerställer organisation verksamhet i sin nuvarande form.

SSR begär mer forskning om kungs- och havsörnens predation på ren

De flesta samebyar i Sverige är nu klara med årets kalvmärkningar. Många samebyar uppvisar fortsatt stora kalvförluster. En förklaring kan vara predationen från örn. Samebyarna upplever att kunskapen hos ansvariga myndigheter om örnens predation på ren är alldeles för låg. Renskötarna själva har god kunskap om örnens jaktbeteende när det gäller ren men ingen vet hur stor predationen är i totalt i hela landet. För att få ett bättre kunskapsunderlag och möjliggöra förändringar i regelverket krävs att regeringen anslår pengar direkt till forskning om örnens predation på ren.

För renskötarna har det faktum att både kungsörnen och havsörnen frekvent tar renkalv, framförallt i maj och juni, varit känt sedan länge. Som nyfödd är renkalven mycket utsatt för olika rovdjur. Örnen har i sin predation den fördelen att den kan jaga över vida områden och renen har svårt att freda sig på kalfjället. Kungsörnen har ofta sitt häckningsområde i renens kalvningsland medan havsörnen närvaro verkar öka drastiskt just i samband med renens kalvningsperiod. Trots att detta påtalats för myndigheter i många år lyser okunskapen om problematiken ofta igenom när samebyarna har kontakt med berörda myndigheter i ärenden som rör örn. Även i utredningar och informationsmaterial om örnen märks att kunskapen om speciellt havsörnens predation på ren är mycket dålig. Det finns ingen tillfredställande forskning på området och ingen offentlig statistik över hur stora renskötelsens förluster till örnen är. Ersättningsystemet för örnens predation är förlegat och kriterierna för skydds jakt är så krånglig att det i praktiken är omöjligt för en sameby att få skydds jakt på örn i Sverige. När det nya förvaltningsverktyget med toleransnivåer och rovdjursplaner ska sjösättas blir det mycket tydligt att den undermåliga kunskapen om örnens predation kraftigt försvårar arbetet.

Fortsättning på nästa sida...

En liknande problematik när det gäller björn gjorde att regeringen anslög särskilda medel till projektet Björnpredation på ren. Projektet har ökat kunskapsnivån hos forskarna och allmänheten när det gäller björnens predation på ren. . Ett liknande förfaringsätt vore eftersträvsvärt för örn. Det är av yttersta vikt att forskningen sker i nära samarbete med berörda samebyar då de besitter traditionell kunskap inom området.

Landsmötet begär nu att Naturvårdsverket, Sametinget och Länsstyrelsen gemensamt yrkar på att regeringen tillskjuter medel för forskning om kungs-, och havsörns predation på ren. Detta måste ske skyndsamt och samebyarna förväntar sig nu att berörda myndigheter genast börjar arbeta med frågan.

Resolution angående företrädare för renskötseln

Samebyarna företräds idag på nationell, regional och lokal nivå av olika intresseorganisationer. SSR är den organisation som företräder samtliga samebyar i Sverige och flertalet sameföreningar. SSR:s primära uppgift är att bevaka samebyarnas och rennäringens intressen. Genom sitt medlemskap visar samebyn att den vill att SSR företräder dem på den nationella arenan. Också i internationella sammanhang har SSR en viktig funktion som företrädare för rennäringen.

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) kräver att organisationen i frågor som berör renskötseln och dess binärningar betraktas som den part som företräder renskötseln i Sverige.

SSRs medlemmar har vid flera landsmöten uttalat att SSR är den organisation som är rennäringen företrädare samt att de myndighetsrelaterade rennäringensfrågorna skall lyftas från Sametinget. Regeringen har dock ej besvarat denna begäran.

Landsmötet konstaterar att:

SSR och samebyarna är den part som företräder rennäringen i alla frågor som rör renskötseln, rättigheter till land, vatten och naturresurser i de samiska områdena.

I avvaktan på regeringens ställningstagande kräver landsmötet

- Att SSR betraktas som den part som företräder rennäringen och dess utövare,
- Att samebyarnas egendomsrätter respekteras
- Att SSR i frågor som berör renskötseln konsulteras fullt ut av regering och riksdag samt myndigheter
- Att riksdag och regering säkerställer att SSR garanteras medel för att aktivt kunna delta i sådana konsultationer.
- Att riksdag och regering aktivt verkar för att organisationen skall utgöra en stödfunktion för landets samebyar i frågor som berör renskötseln.

På fredag kväll bjöd Sáhkke Umeå sameförening Landsmötet till Tráhppie det samiska kulturhuset med café, galleri och butik. Tor Lundberg Tuordas fotografier var utställningen för tillfället. En mycket uppskattas kväll. Foto: Sáhkke.

Eva Conradzon och Simon Barruk. Foto: SSR.

Smakprover. Foto: Peter Steggo.

Renlycka

Under landsmötet i Umeå höll Renlycka i seminariet Kreativ matverkstad vid tre tillfällen. Provningsgruppen och samtalet runt provningen av renkött och tillhörande dryck fokuserade på smak och kvalitet hos renköttet och leddes av Marja Ek.

Genom att diskutera hur presentationen och faktorerna runt omkring av en råvara /maträtt kan påverka smakupplevelsen av densamma och dels att påvisa hur sällsynt och bra riktigt renkött är, var syftet att optimera smakupplevelsen och öka värdet av produkten/måltiden. Andreas Lidström som medverkat i kokboken Smak på Sapmi jämförde olika sorters skav med varann och boken delades också ut som pris till den som varit bäst på att uppskatta mängden slaktat renkött per svensk och år.

Motion från Könkämä angående sameföreningarnas rösträtt i rennärlingsfrågor

Medlemmar i Svenska Samernas Riksförbund (SSR) är sameföreningar och samebyar. Medlemsavgiften för sameföreningar är SEK 1 000,- och för samebyar är medlemsavgiften SEK 10 000,- + SEK 2,50 per ren. Könkämä sameby ställer sig frågan om det är demokratiskt eller ekonomiskt rättvist att en sameförening har samma rösträtt som en sameby i rennärlingsfrågor.

Könkämä sameby anser att SSR står inför ett vägval när det gäller rennärlingsfrågorna. Skall SSR vara en näringsorganisation så måste något göras åt frågan om sameföreningarnas rösträtt i rennärlingsfrågor på Landsmöten.

Förslag till Landsmötesbeslut: Att endast samebyar får rösta i rennärlingsfrågor.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

Styrelsen finner att frågan berör förändringar av organisationens stadgar, således kan landsmötet 2014 ej fatta beslut i frågan.

Vidare finner styrelsen att frågan till sin karaktär är så viktig för samtliga våra medlemmar vilket innebär att frågan måste diskuteras regionalt innan en eventuell stadgeändring.

Styrelsens förslag till beslut:

Landsmötet uppdrar till styrelsen att arbeta med frågan under 2014.

Landsmötet antar styrelsens förslag till beslut.

Motion om renmärkesinnehav

Idag finns en regel i renmärkesförordningen som säger att innehavaren kan mista sitt renmärke om det inte används på 10 år.

Idag kan en person endast inneha ett registrerat renmärke för märkning av ren. Om en person dessutom ärver/får eller förvärvar ytterligare renmärken utöver sitt redan registrerade märke kan personen välja att registrera tillkommande märken som vilande på sig själv under en tid av 10 år. En period om 10 år är en för kort tid med tanke på att det kanske inte finns någon fysisk person inom en familj att registrera vilande märken på. Detta kan medföra att vilande familjemärken avregistreras och därmed möjliggör för annan utom familjen att registrera märket, och därmed sprids familjemärken utanför innehavarens kontroll. Det borde vara möjligt att inneha

renmärken registrerat som vilande under en period om 50 år just för att motverka följderna som nämnts ovan.

Förslag till Landsmötesbeslut

Att SSR kontaktar Sametinget för en översyn av renmärkesförordningen med syfte att möjliggöra registrering av renmärken vilande under en längre period än 10 år.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

Landsmötet uppdrar till styrelsen att kontakta Sametinget.

Landsmötet antar styrelsens förslag till beslut.

Samling i November. Foto: C-J Utsi.

Motion från Könkämä angående renskötaridentitetskort

Könkämä sameby har ett permanent skoterförbudsområde, och under två år har samebyn beviljats ett tillfälligt skoterförbudsområde. För att obehöriga inte ska kunna köra inom förbudsområden sker bevakning från Polismyndighetens sida. För att underlätta för Polisen att snabbt avgöra vem som har behörighet att köra i förbudsområdet behövs ett "renskötaridentitetskort" som visar att man är behörig att köra inne i förbudsområdet.

Förslag till Landsmötesbeslut:

Att uppdrar till styrelsen att jobba vidare med målet att ett renskötaridentitetskort införs.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

Styrelsen har utrett frågan och finner att samebyarna främst bör söka interna lösningar inom samebyarna. Exempelvis kan frågan lösas genom att ordförande och styrelseledamot styrker medlemskap i sameby, vilken uppvisas tillsammans med ID - kort.

För övriga, anställda och medhjälpare inom samebyarna finns idag fungerade system. Inom AC-län finns system med förtryckta blanketter där det anges; vem, hur, när och var personen får färdas med motorfordon inom förbudsområden. Blanketten undertecknas av ordförande.

Styrelsen föreslår mot bakgrund av detta att motionen avslås.

Landsmötet antar styrelsens förslag till beslut.

Klimatutfodring. Foto: C-J Utsi.

Motion från samebyarna i Västerbotten angående klimatförändringar

Samebyarna i Västerbotten föreslår att följande uttalande från Landsmötet 2014 utformas som resolution tillsändes riksdag/regering, Sametinget och övriga berörda myndigheter:

Renskötseln står inför flera utmaningar varav klimatförändringarna är en av de största och som kommer att påverka renskötseln på lång sikt. Förutsättningarna för renskötseln styrs av naturen, och det är troligt att vi kommer att få fler svåra vintrar med låsta beten. För att renskötseln skall kunna möta dessa förändringar kommer det troligtvis att kräva olika typer av åtgärder. Landets samebyar är i dag hårt trängda och när situationer såsom låsta beten uppstår är det nödvändigt att medel finns att tillgå samt att dessa medel utbetalas direkt. Idag får landets samebyar på grund av långa handläggningstider själva stå för kostnaden under lång tid. Det är idag också en mängd osäkerhetsfaktorer kring katastrofstödet som administreras av sametinget vilket innebär att landets samebyar allt för ofta få sväva i stor ovisshet gällande vilka belopp som kommer betalas ut.

- Mot bakgrund av ovanstående kräver landsmötet:
- Att det inrättas en klimafond för renskötseln.
- Att klimafonden förvaltas av SSR.
- Att riksdag och regering säkerställer att det årligen avsätts medel till denna fond.
- Att fondens medel uteslutande skall användas för åtgärder kopplade till renskötseln.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

Styrelsen finner att förslaget är viktigt och berör många frågeställningar som är högt aktuella. Styrelsen anser att frågan bör utredas ytterligare och att ett konkret förslag utarbetas fram till nästa landsmöte.

Styrelsens förslag till beslut:

Landsmötet uppdrar till styrelsen att arbeta med frågan under 2014.

Landsmötet antar styrelsens förslag till beslut.

Motion från samebyarna i Västerbotten angående part som företräder renskötseln

Samebyarna i Västerbotten föreslår att följande uttalande från Landsmötet 2014 utformas som resolution tillsändes riksdag/regering och övriga berörda myndigheter:

SSRs medlemmar ar vid flera landsmöten uttalat att SSR är den organisation som är renskötselns företrädare samt att de myndighetsrelaterade rennäringsfrågorna skall lyftas från Sametinget. Regeringen har dock ej besvarat denna begäran.

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) kräver att organisationen i frågor som berör renskötseln och dess binärningar betraktas som den part som företräder renskötseln i Sverige istället för som nu Sametinget.

I avvaktan på regeringens ställningstagande kräver landsmötet

- Att SSR betraktas som den part som företräder renskötseln och dess utövare.
- Att SSR i frågor som berör renskötseln konsulteras fullt ut.
- Att riksdag och regeringen säkerställer att SSR garanteras ekonomiska medel för att aktivt kunna delta i sådana konsultationer.
- Att riksdag och regering aktivt verkar för att organisationen skall utgöra en stödfunktion för landets samebyar i frågor som berör renskötseln.
- Att riksdag och regering säkerställer att SSR garanteras ekonomiskt stöd för att kunna utgöra en sådan stödfunktion.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

- Att tillstyrka motionen.

Landsmötet beslutar att motionen anses besvarad med resolutionen som tagits fram.

Motion från Ruvhten Sijte om utbildning av renmärken i Märkesregistret och om renmärkesinnehav

Inom ramen för projektet Faamoe togs 2011 fram en ny renmärkesbok för följande samebyar: Idre Nya, Ruvhten Sijte, Mittådalen, Handölsdalen och Tässåsen. Syftet med boken var bl a att långsiktigt säkerställa att märkeskunskapen är fortsatt god samt att synliggöra oc bevara de traditionella märkena.

Det visade sig då att underlaget, som kommer från Sametingets register, många gånger inte riktigt stämmer överens med hur märkena de facto utföres av ägaren. Det finns snitt som har använts i flera generationer men som nu inte överensstämmer med hur de avbildas i Sametingets märkesregister. I vissa fall misstänker vi att ritningsprogrammet inte kan hantera alla snitt etc.

Förslag till Landsmötesbeslut

Att Landsmötet beslutar att SSR kontaktar Sametinget för en översyn av diskrepansen mellan märkesregistret och den faktiska användningen.

Styrelsens yttrande över motionen

SSRs styrelse har vid styrelsemöte 19 -20 maj behandlat frågan och lämnar följande förslag till beslut.

Landsmötet uppdrag till styrelsen att kontakta Sametinget.

Landsmötet antar styrelsens förslag till beslut.

Marita Stinnerbom och Mikael Karlsson. Foto: SSR.

Aina Jonsson mottar hederspriset av Jörgen Jonsson. Foto: SSR.

Aina Jonsson fick SSRs hederspris

Renägaren Aina Jonsson, Rans sameby tilldelas SSR:s hederspris 2014 för sitt livslånga och brinnande engagemang för renskötseln.

Aina Jonsson föddes 1934 inom en renskötande familj inom Ubmeje Tjeälddie. Redan från barndomen deltog hon i renskötselarbetet.

Redan då Aina var 19 år började hon tävla inom längskidåkning och hon blev uttagen till det svenska landslaget inom längskidåkning. 1965 slutade hon med skidåkningen för att ägna sig åt sin familj och renskötseln inom Rans sameby.

Aina Jonsson har haft en rad politiska uppdrag, både inom partipolitiken och inom samepolitik. Under 17 år satt hon i SSR:s styrelse, hon var vice ordförande 1985 då hon avgick ur styrelsen. Hon har även suttit i Sametinget för Samelandspartiet.

2004 tilldelades hon regeringens belöningsmedalj i femte storleken för omsorgsfull renvård och för hennes mångåriga och betydelsefulla insatser inom rennäringen.

Foto: C-J Utsi.

Resolution angående begäran om ändring i Rennäringsförordningen avseende Samefonden

SSR:s landsmöte har vid flertalet tillfällen behandlat frågeställningar kopplade till intrångsersättningar som idag regleras bland annat genom samefonden.

Rennäringspolitiska kommittén föreslog redan i sitt slutbetänkande SOU 2001:101 vissa förändringar när det gäller Samefonden. Bland annat föreslogs att samtliga intrångsersättningar bör tillfalla berörd sameby och inte som nu delas mellan samebyn och Samefonden. Vidare föreslogs att ansvaret för de särredovisade fonder som avser användning i en enskild sameby om möjligt bör föras över till berörda samebyar. De s.k. 4.13 medlen skulle enligt kommittén föras över till de samebyar för vilka medel är avsatta under en tioårsperiod.

De medel som utgör intrångsersättningar utgör samebyarnas enskilda egendom. Det rör sig om ersättningar som är direkt kopplade till intrång i samebyarnas rättigheter och deras markanvändning. Denna typ av medel ska inte förvaltas av andra organ än samebyn. Därför är det nödvändigt att ändra 34 § rennäringslagen så att dessa medel går direkt till berörd sameby. Såsom förfarande är uppbyggt idag, då medlen fördelas mellan samefonden och den skadelidande samebyn, strider det mot egendomsskyddet i Sveriges grundlag och Europakonventionen. Det resonemang som tidigare varit grunden till denna reglering om att denna ersättning skulle kompensera samerna som kollektiv är inte hållbar eftersom det rör sig om samebyarnas egendom.

SSR:s grundinställning är att de nu aktuella intrångsersättningarna i framtiden ska gå direkt till samebyarna. Till dess en ändring av RNL kräver SSR att en ändring i RNF omedelbart genomförs. Det är mycket angeläget att komma till rätta med problemet att samebyarnas medel idag kan gå till helt andra ändamål än de som gynnar samebyarnas verksamhet. Det bör därför tydliggöras i rennäringsförordningen att dessa medel ska gå till ändamål som gynnar samebyarna och deras medlemmar.

Samebyarna företräds idag på nationell, regional och lokal nivå av olika intresseorganisationer. SSR är den organisation som företräder alla samebyar och flertalet sameföreningar. Denna typ av organisationer finns till för att bevaka samebyarnas och rennärings intressen. Genom sitt medlemskap visar samebyn att den vill att SSR företräder den i denna typ av angelägenheter.

Också i internationella sammanhang har NGO:s en viktig funktion som företrädare för olika intressegrupper.

Landsmötet anser att en ändring av förordningen kan komma till stånd genom ett relativt snabbt förfarande och att regeringen efter genomförd ändring fortsätter arbeta med en förändring av RNL.

Fredrik Juuso och Lars-Ove Jonsson. Foto: SSR.

Landsmötet begär att

En ändring omgående görs av 16 § och 19 § 3 p rennäringsförordningen så att de intrångsersättningar som nu till hälften går till samefonden ska användas till främjande av rennärings organisationer. Vi föreslår följande lydelse:

16 §

Ur samefonden lämnas i mån av tillgång på medel bidrag för att främja och stödja rennärings och rennäringsorganisationer.

19 §

Ur samefonden kan i mån av tillgång på medel bidrag lämnas till:

1. inköp eller arrende av mark för renskötsel
2. rennärings rationalisering och andra åtgärder till främjande av rennärings, och
3. främjande av rennäringsorganisationer.

SSR kräver att en förändringen av rennäringsförordningen genomförs omgående för att komma till rätta med problemet att enskild egendom genom lagstiftning används till helt andra ändamål än dem som samebyarna anser riktiga. Denna fråga har vid ett flertal tillfällen behandlats under Samernas landsmöte och samebyarna har tydligt gett uttryck för att dessa medel ska gå direkt till samebyarna, att rennärings ska ha större inflytande över hur medlen används samt att medlen ska gå till angelägenheter som direkt gynnar samebyarna. Frågan behandlades senast under landsmötet i Arjeplog i juni 2009.

SSR anser att en ändring av förordningen kan komma till stånd genom ett relativt snabbt förfarande och att regeringen efter genomförd ändring fortsätter arbeta med en förändring av RNL.

Landsmötet ger SSRs styrelse i uppdrag att ta fram en studie om möjligheterna för eventuell framtida rättsprocess om Samefondens medel och framtida intrångsersättningar.

Avgående styrelseledamot, för södra Norrbotten, Brita Stina Sjaggo och Johanna Sevä ombud för Pessinki sameförening. Foto: SSR.

Tack till

Rans sameby, Såhkie Umeå sameförening och Umeå kommun för varmt välkomnande och en fantastisk middag, ombud och gäster för stort engagemang, tolkar, tolktekniker, ljudtekniker, Bocamic, Umeå Folkets hus, Comfort Hotel Winn, Rex Festvåningar, SSRs personal och alla andra som gjorde Samernas Landsmöte möjligt att genomföra.

Flytt

Svenska Samernas Riksförbund/SSR har flyttat till Ersboda bredvid SVT-huset, nära Biltema.

Ny besöksadress: Formvägen 16, 906 21 Umeå.

Kolla även in sapmi.se

SAMIID RIIKKASEARVI –
Svenska Samernas Riksförbund, SSR
Formvägen 16
906 21 Umeå Sverige

TEL: +46(0)90-14 11 80
FAX: +46(0)90-14 11 80
INTERNET: www.sapmi.se
E-POST: info@sapmi.se